

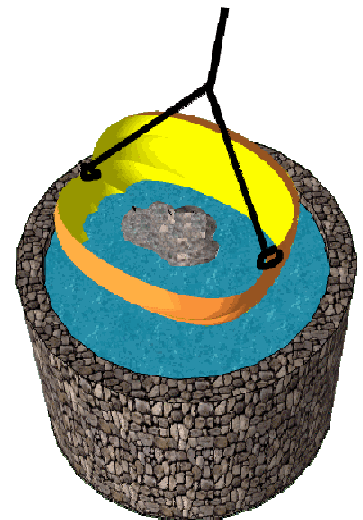
קצה ע"א-ב. החשבת אבן כחלק מכלי

מחלוקת בשיטתו של רבי יוחנן מהו המעשה ההופך אבן לכלי. ממילא ישנו הבדל ב: הסבר המשנה שעוסקת בדין אבן שעל גבי החבית, וקושייה ותירוץ ממשנתנו מדין אבן שבתוך קירויה, וגירסתו של רבי יוחנן בדבריו של רבי לתלמידיו. סיפר רב דימי או רבי זירא, בשם רבי חנינא: רבי הלך ביום שישי עם תלמידיו ומצא שורת אבנים, ואמר לתלמידיו "צאו וחשבו, כדי שנשב עליהן מחר", וסובר רבי חנינא שלא הצריכם רבי לעשות מעשה (ודי בכך שאמר להם לחשוב בדעתם על האבנים הללו כדי שיוכלו לטלטלם). ורבי יוחנן סובר שהצריכם לעשות מעשה (ולשיטתו אמר לתלמידיו דבר שונה. להלן מחלוקת אמוראים מהו המעשה).

רבי יוסף בשם רבי אסי	רבה בשם רבי אמי	
מספיק מעשה מועט (הנחה על החבית או ניקוי מלכלוך) כדי להחשיבה ככלי.	צריך לעשות מעשה באבן עצמה (לקשור היטב או לשייף) כדי להחשיבה ככלי.	יסוד המח'
המשנה ברישא אסרה טלטול אבן, ורבי יוחנן הקל בשוכח. אסור לגעת באבן ששכח מעל החבית כי היא מוקצה, ולכן צריך להרים את המכסה והאבן תיפול מאליה. אך אם שם את האבן בכוונה - דין האבן ככלי ומותרת בטלטול.	המשנה בסיפא התירה טלטול חבית, ורבי יוחנן החמיר בשוכח. מותר לטלטל חבית שעליה אבן בתנאי ששכח את האבן. אך אם שמה בכוונה, האבן מוקצה והחבית "בסיס לדבר האסור" ואסורה בטלטול.	רבי יוחנן: מדובר בשוכח
קושייה מהסיפא: אבן שבקירויה אסורה בטלטול, ומדוע הנחת האבן בכוונה על מכסה החבית - תועיל להפוך את האבן לכלי?	קושייה מהרישא: אבן שבקירויה, נחשבת חלק ממנה ומותרת בטלטול. מדוע האבן ששם בכוונה על החבית כדי שהמכסה לא ייפול - לא תיחשב ככלי?	קושייה מאבן שבקירויה
בקירויה האבן היא חלק מרכזי בשימושה (מבלעדיה תמיד הקירויה תצוף) ואם לא קשר את האבן - משמע שהוא מבטל את האבן ובדעתו היא אינה כלי (שימוש קל באבן מתיר אותה, כהנחה על חבית או בתוך הקירויה, אך באי הקשירה הראה בדעתו לבטלה).	בקשירת האבן היטב לקירויה נעשית האבן כחלק מגוף הקירויה, לכן היא נחשבת חלק מהכלי ומותרת בטלטול. אך בחבית הנחת האבן אינה מועילה דבר לשינוי מעמדה.	תירוץ
"צאו ושפספוס" שפספו את האבנים מהטיט שעליהן כדי שיהיו נאות לישיבה, ודי בפעולת הניקוי שיחשבו האבנים ככלי להתיר לטלטלן בשבת.	"צאו ולמדום", סדרו את האבנים כעת כדי שניתן יהיה לשבת וללמוד עליהם בשבת. כי אסור לטלטל אבנים בשבת (ש"אין אבן נעשית כלי בהנחה").	מה אמר רב לתלמידיו

משנה קמב ע"ב
 אבן שעל פי החבית (והוא רוצה לדלות יין מהחבית) מטה על צידה והיא נופלת (האבן). היתה בין החביות (ומפחד שמא נפילת האבן תשבור את החביות שמסביב) מגביה (מטלטל את החבית משם ואז ומטה על צדה והיא נופלת).

משנתנו
 האבן שבקירויה (דלעת חלולה ויבשה שמשמשת ככלי לדליית מים, אך מפני שהיא קלה וצפה על פני המים מצמידים לה אבן כמשקולת) אם ממלאין בה - ואינה נופלת (האבן, שקשורה לדלעת) ממלאין בה (ההאבן נחשבת חלק מהכלי). ואם לא - אין ממלאין בה (שהדלעת בסיס לדבר האסור).

דליית מים באמצעות דלעת יבשה וחלולה, שמצמידים לה אבן כדי שתשקע במים